

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger om Høeskilde Kathedralskole for Skoleaaret fra October 1840 til Udgangen af September 1841.

Lærerpersonalet har i det sidstafvigte Skoleaar ikke modtaget anden Forandring, end den ene, at i Adjunct J. S. Schmidts Sted, som allernaadigst var kaldet til Sognepræst for Grindsted og Grene Meninger i Ribe Stift, har siden Begyndelsen af December f. U. Cand. theol. Jørgen German Kruse, været af den Kgl. Direction constitueret til at besørge den af Hr. Pastor Schmidt straaede Underviisning i Latin og Dansk.

Underviisningens Course have i dette Aar ligesom hidtil, af de i forrige Aars Program udviklede Grunde været tvende halvårlige, hvis Resultat her nedenfor vil blive anført under Et. Antallet af Classerne og deres Afdelinger, samt de hver i ethvert Fag tilbeelte Timer ere omtrent de samme, som i forrige Aar (s. Progr. for 1840 S. VII). Kun har været foranstaltet, at 1 b har siden forrige Aars October haft 3 Timer ugentlig Underviisning i Begyndelsesrundene af Fræsk, og siden April d. U. 3 Timer ugentlig af Græsk, for at de, som af denne Klasse maatte opfløttes i 2den a, kunde være i Stand til i disse Fag at følges med dem, der blive tilbage i samme, og Underviisningen ei behøver at deles imellem to Partier. I dets Sted har 1 b haft een Time mindre i Tegning, Regning og Latin, saa at dens Timer alligevel ikke have været flere end 36 ugentlig.

Den givne Underviisning og de fuldendte Penssa have i det sidstafvigte Skoleaar været følgende:

Rector har med 4de Kl. b og a læst af Latin i 6 Timer ugentlig Ciceros Taler pro S. Roscio Amerino og 1 & 2 in Catilinam, Virgils Æneide 6te Bog, Horatii Epistlers 2den Bog, og de arte poet. samt 1ste Bog af Oberne. Kun Horats er foredraget, af de øvrige have Disciplene selv forberedt sig paa det Pensum, som i Timen examinerende blev gennemgaaet. Desuden med 4 b i en særskilt Time ugentlig læst Terentius' Phormio uden Fortyding, samt adskilligt andet Latin ex tempore. Endelig 2 Timer ugentlig latiniske Stiløvelser med 4de Klasse b. — Af Græsk med hele 4de Klasse i 5 Timer ugentlig fortøttet og oversat paa Latin Herodots

7de Bog sidste Halvdeel, Homers Odyssee 9, 10 og 11te Bog (efter Disciplenes egen Forberedelse), Xenophons Memorab. Socratis 3die Bog, og Platons Kriton, tillige oversat paa Latin, samt udenfor Skoletiden nogle Bøger af Homer med dem, der ikke læse Hebraisk. I 3die Klasse 3 Timer ugentlig Homers Odyssee, samme tre Bøger efter Lærerens Foredrag, samt gennemgaaet endeel af Grammatiken i Blochs Skolegrammatik. Endelig i 1ste Klasse b det sidste Halvbaar i 3 Timer ugentlig Begyndelsesgrundene og hele Declinationslæren anvendt og indøvet i de 4 første Afsnit af Blochs Begynder-Læsebog. — I Hebraisk 4de Klasse b i 2 Timer ugentlig hele Genesis, med Udeladelse af de sædvanlige 10 Capp. — I Tydsken har 4de Klasse b og a samlede i 2 Timer ugentlig læst de poetiske Stykker i Reinbeck's Vorhalle des deutschen Schriftthums og nogle profaiske cursorisk i Hjorts Læsebog, samt oversat endeel mundtlig til Tydsk af en dansk Bog. — Religion i 4de Klasse 3 Timer ug. gennemgaaet hele Religionslæren og Bibelhistorien efter Fogtmanns og Hersteds Lærebøger, dog uden noie at holde sig til disse, samt sidste Halvdeel af Matthæi Evangelium i Grundtexten med en kort Eregese, hvortil og kommer Correctur af hver tredie Udarbeidelse i Modersmaalet.

Overlærer Dr. Thortsen. Af Latin læst i 4de Klasse b og a 2 Timer ug. Ciceros Disputationes Tusculanæ 2den og 3die Bog, samt i 3 Timer ugentlig veiledet 4 a i den latinske Stil, den ene Time mundtlig efter Disens Bearbeidelse af Zumpt's Opgaver. Ligeledes har samme Afdeling repeteret den syntaktiske Deel af Dorphs Grammatik. — Med 3die Klasse 8 Timer ugentlig læst af Livius 2de Bog fra 2de Cap. af, samt den 22de, og i Nisens Udgave af Gjerigs Chrestomathie af Ovidii Metamorphoses S. 87—213, samt hele Syntaxen i Dorphs lat. Grammatik, tilligemed Kjønsreglerne af de uregelmæssige Verber. Desuden 3 Timer ugentlig latinsk Stiløvelse. — I 2den Klasse b 5 Timer ugentlig 1ste Bog af Cæsar de bello gallico og i Dorphs Grammatik det Vigtigste af Syntaxen. — I de for 4de Klasse til Modersmaalet bestemte 2 Timer gennemgaaet fra § 16 til Enden af Hr. Doctors egen historiske Udsigt over den danske Litteratur, læst udvalgte Stykker, samt foregivet og corrigeret hver tredie danske Udarbeidelse.

Adjunct Ugerup har i 2 Timer ugentlig underviist 4de Klasse a i Begyndelsesgrundene af det hebraiske Sprog og grammatikalsk Analyse af de tre første Capitler af Genesis. — I Græsk 2 Timer ugentlig læst med 3die Klasse Xenophons Anabasis 2den Bog, samt af 3die 1—16 Cap. Tillige have Disciplene under ham paa egen Haand læst i Blochs Elementarbog 2det Cursus, Mythologien fra S. 107—159. — 2den Klasse b 5 Timer ugentlig samme Elementarbogs 2det Cursus S. 74—145 og 2den Klasse a ligeledes i 5 Timer 1ste Cursus af samme Læsebog indtil Verba paa μ . — Af Latin i 2den Klasse b i 3 Timer ugentlig afsløvret i Cornelius Nepos fra Alcibiades 4de Cap. til Datames 4de, i 3 andre Timer veiledet Klassen i den latinske Stil. — I Fransk, som hele Skolen igennem besørger af samme Lærer, har 4de Klasse i 3 Timer ugentlig læst Bjerrings Lectures françaises p. 97—186. Børrings Gram-

III

matik er repeteret og en Time ugentlig anvendt afveklende til extemporal Oversættelse og Stiil. Ved Stilen benyttet Borrings Stiløvelser. 3die Klasse ligeledes i 3 Timer læst Borrings Læsebog for Mellemklasser p. 1—109. Af forrige Aars Pensum i Grammatik er en Deel repeteret og de uregelmæssige Verba for første Gang læste. I Slutningen af sidste Halvaar er en Time ugentlig anvendt til Stiil. 2den Klasse b ligeledes 3 Timer Borrings Manuel des enfans p. 64—153. 2den Klasse a de Første 2 Timer i samme Bog p. 56—95, de Nederste i Forbindelse med 1ste Klasse a, 3 Timer ug. i samme p. 1—36. Det Grammatikalske bibringes efterhaanden under Læsningen.

Adjunct Friis, som hele Skolen igjennem besørger den historisk-geografiske Underviisning, har deri for fra fulgt følgende Plan, hvormed maa sammenholdes hvad forrige Aar er læst (s. Programmet for samme S. X)*), da det ene Aars Underviisning ikke omfatter det hele historiske Stof.

A) Historien: 1ste Klasse a den gamle Hist. indtil det macedon. Riges Opløsning, efter Kofods fragmentariske Lærebog i Historien. 1ste Klasse b: Fra Reformationen til den næste Tid efter samme Lærebog. I sidste Halvaar endvidere læst det romerske Riges Historie. Begge Afdelinger samlede 3 Timer ugentlig. — 2den Klasse a 3 Timer ugentlig: Fra Rusland til Frankrig efter Kofods Udtog af Verdenshistorien. — 2den Klasse b. 3 Timer ugentlig: fra Rusland til England efter samme Lærebog. — 3die Klasse 3 Timer ugentlig: Fra det østromerske Rige til Schweiz efter samme Lærebog. 4de Klasse a 3 Timer ugentlig: Det romerske Riges Historie fra Aaret 272 f. Chr., og af den nyere Hist. fra Danmark til Spanien, efter Suhms Udtog af Danm. Hist., Langbergs Lærebog i den gamle Hist. og Kofods Udtog af Verdenshistorien. — 4de Klasse b 3 Timer ugentlig: den hele Verdenshistorie efter ovennævnte Lærebøger. Enkelte historiske Udarbejdelser (hver 3die af de danske) ere skrevne af begge Klassens Afdelinger.

Wibringelse af et klart Overblik over Historiens vigtigste Begivenheder har været Underviisningens Formaal.

I den nederste Klasse er Historien behandlet fragmentarisk. Hvert Pensum foredrages først mundtlig og knyttes noie til Landkortet, for saaledes at levendegjøre det historiske Stof og vække Interesse for Gjenstanden. I den nederste Afdeling af denne Klasse indskrænkes Pensa dertil, at en Discipel med jævne Ansæg og tilbørlig anvendt Opmærksomhed ikke behøver at læse over hjemme. Her arbeides især paa at lægge Grunden til en fornuftig Læsning af Historien. I de følgende Klasser indtil 4 b er den synkronistiske Underviisningsmethode forenet med den ethnographiske paa følgende Maade: Naar et Lands Historie er læst til Ende, medtages dette i synkronistiske

---

*) Af Bannere var der bleven udeladt, hvad der var af Historien læst i 2den Klasse, nemlig den gamle Historie og den nyere indtil Rusland.

Pensu ved hvert nyt Land, hvis Historie gennemgaaes i et Cursus. Naar f. Ex. Danmarks Historie er læst til Ende, og det første Pensum i Sverrigs Historie gaaer til Aaret 1000, saa medtages det samme Tidstrum af Danmarks Historie. Ere saaledes Danmarks og Sverrigs Historier læste i synchro-nistisk Forbindelse, knyttes Ruslands Historie paa samme Maade til det Foregaaende. Saaledes udvides successiv det synchro-nistiske Overblik, medens Historiens Blad op-rulles paa den naturligeste og for Ungdommen fatteligste Maade. Ved denne Fremgangsmaade bortfalde de svage Sider, som hver af de nævnte Metoder, naar de anvendes isolerede, nødvendig-viis maa have. Erfaringen har nemlig lært, at den ethnographiske Methode tiltaler Ungdommen og letter Opfattelsen i langt højere Grad, end den synchro-nistiske, medens denne sidste gjør Over-blikket klarere og de erhvervede Kundskaber mere anvendelige. *) Hiu Methode leder uimodsigelig lettere og bedre til Opfattelsen af det enkelte Lands Historie, hvis Epocher afvige mere eller min-dre fra de Verden-shistoriske, medens denne leder langt sikkrere til Opfattelsen af Verden-shistorien i sin Heelhed, ordnet efter dens store Hvildepunkter, ved hvilke ikke kan tages Hensyn til den en-kelte Stat. I 4de Klasse b er Metoden reen synchro-nistisk. Begivenhederne ordnes efter Ver-den-shistoriske Epocher. Ved hvert af de større Affnit meddeles saa Meget af Culturhistorien, som Tid og Omstændigheder tillade.

Til Slutning bemærkes, at alle en Klases Disciple i Regelen examineres i hver Time, og at Stykker af gode historiske Forfattere oplæses, saa ofte dertil gives Leilighed. — Kruses Atlas over alle christelige Aarhundreder er benyttet i alle Klaserne.

B) Geographie. 1ste Klasse a og b 2 Timer egentlig: Fra Nederlandene til America efter Millings Geographie for Begyndere. Globus er foreviist og udtydet. — 2den Klasse a 2 Ti-mer egentlig: Fra Norge til Frankrig, samt den italienske og tyrkiske-græske Halvø efter Ingers-levs Lærebog, dog meest i politisk og statistisk Henseende. 2den Klasse b de samme Lande tillige-

---

*) Det var derfor i højeste Maade onskeligt, at det forventede Program til Udarbejdelse af en historisk Lærebog for de lærde Skoler maatte indeholde den Bestemmelse, at Lærebogen skal være affattet ethno-graphisk, et Omst, der forøvrigt vel maa anses for overflødig, forsaavidt som det er klart, at den ethnogr. Lærebog kan benyttes ved begge Metoder, hvilket derimod ikke gjælder om den i synchro-nistiske Pericoper affattede. Læreren's Anmærning. — Dette beviser og den tidligere Erfaring, da Kalls Lærebog var befalet til Brug i Skolerne, oprindelig teet synchro-nistisk i tolv Tidstrum, paa hvilken Ubequemhed der da i de følgende Udgaver maatte raades Bod ved Tilføielsen af et Blad, som henviste til hvert Lands Historie i hvert af disse Tidstrum, men vist ikke havde den Nytte, som hvis samme var bleven Glevn fortalt i Sammenhang, især da dengang Tidstrummene successivt vare for-delte paa hver Klasse. Man maatte da afbrøde en Historie just som den kunde være bleven ham interessant, og først komme til den igjen, naar han havde glemt det Foregaaende.

med Indledningen til Europa og den pyrenæiske Halvø efter samme Lærebog. Den physiske Geographie er optaget. — 3die Klasse 2 Timer ugentlig: Asien, Africa og America efter samme Lærebog. Den mathematisk Geographie er gennemgaaet fuldstændig og Geographien forøvrigt behandlet sammenslignende. — 4de Klasse a 1 Time ugentlig: Sydamerica, Australien samt Europa efter samme Lærebog. Almindelig Oversigt over Stæders og Landes Bredder eller Afstand fra Equator, og noiere Kjendskab til Oldtidens og Middelalderens Geographie bibrages. — 4de Klasse b 1 Time ugentlig: Hele Geographien læst og repeteret. Naar Leilighed gives, oplæses Stykker af gode geographiske Forfattere. Den comparative Methode er brugt ogsaa i 4de Klasse.

Adjunct Winther har doceret Religion, i 3die Klasse 3 Timer ugentlig efter Fogtmann's Lærebog, og deraf fuldendt 2 og 3 Cap. om Mennesket og om Kristus, indtil Naademidlerne; og efter Herslebs store Bibelhistorie det Ny Test's Historie og Udsigten over det Gamle Test's hellige Bøger. I 2den Klasse b gennemgaaet Slutningen af Wegeners Ledetraad fra S. 87, og Begyndelsen indtil Læren om Kristus S. 31. Af Herslebs store Bibelhistorie læst Udsigten over det Gamle Test's Bøger og det N. Test's Historie til Bjergtalen inclus. S. 200. Med 2den Klasse i a 2 Timer ugentlig gennemgaaet den sidste Part af Wegeners Ledetraad fra S. 80 og derpaa igjen Begyndelsen af Bogen indtil § 82 S. 25. Og endelig i 1ste Klasse b og a 2 Timer ugentlig givet Religionsunderviisning efter Blochs Grundlæg, indtil Pligterne mod Njsten, samt Bibelhistorien efter Herslebs Udtog, af det Gl. Test. til Josva, og af det Nye Test. fra Jesu Parabler og Bogen ud. — Latin i 2den Klasse a, 5 Timer ugentlig, hvoraf de 2 Stitovelse, gennemgaaet Cornelius Nepos fra Alcibiades til Epaminondas c. 3, og samtidig dermed efter Dorpfs lat. Grammatik indøvet Kjønsreglerne og Begyndelsen af Syntaxen indtil Læren om Adjectiv med Genitiv S. 188. De øvrige Grammaticalia forklarede ligesom den lærte Autor gav Anledning dertil. — I 1ste Klasse a, 10 Timer, Blochs latinske Elementærbog 1ste Cursus fra 4de Declination (det Foregaaende læst i Forberedelsesklassen) og til Exempla Syntaxeos, samt af 2det Cursus fabulæ Aesopiar, og derved tillige bibragt det Bæsentligste af Grammatiken med Henviisninger til den, samme Bog forudsøkkede, Grammatik.

Adjunct Broager. I Tydsk brugt Hjerts Grammatik. I 1ste Klasse b ugentlig 3 Timer, hvor Gang halvanden Side i Riises lille tydske Lærebog. I Grammatiken læres det ved større Dyrk Udmærkede, og er i dette Aar Berbernes Formlære noie indøvet og de til 2den Conj. hørende Verber lærte udenad. — I 2den Klasse a, 3 Timer ugentlig. Hvergang læses rigtigheden Side i Riises store Lærebog, som gaaes igjennem med Hensyn til Formlære. Slutningen af Berbernes. Subst. og Adj. Formlære lært efter Hjert. — I 2den Klasse b ligeledes 3 Timer ugentlig, hvergang halvanden Side i samme Lærebog uden at det tydes for, eller repeteres paa Skolen. I Grammatiken er lært Subst., Adj. og Pronominers Formlære, uden at overpringe

noget. — I 3die Klasse 3 Timer ugentlig repeteret hele Formlæren og Kønstreglerne, samt hver Time læst et Blad i Hørts tydske Læsebog. Ved Underviisningen taler Læreren sædvanlig Tydsk.

Den mathematiske Underviisning gives af samme Lærer fra 2den Klasse b, af indtil Dimissionen, i hver Klasse ugentlig 4 Timer. Saaledes er i 2den Klasse b lært Addition, Subtraction og Multiplication videnskabeligt begrundede, altsaa de samme Uffnit af Algebra. I Geometrien Læren om rette Linier og Punkter til Trianglers Congruents. — I 3die Klasse i Arithmetiken Division, Læren om hele Tal, Brok og Addition og Subtraction af Decimalbrok, i Geometrien Firkanter, Proportioner og ligebannede Triangler. — I 4de Klasse a i Arithm. hele Tal, Brok og Decimalbrok samt Rødsrørelser til Udtagning af Kvadratrod. I Geometrien den theoretiske Deel fra ligebannede Polygoner til de retlinede Figurer i den praktiske Deel. — I 4de Klasse b er hele Mathematiken repeteret til Exam. artium. — I Mathematiken bruger Læreren den Methode, hver Time at lade Opgaver løse, der i de lavere Klasser næsten udelukkende bestaae i at beregne Talværdier af Formler efter Bogstavsrørelsernes opgivne Talværdier. De Lærebøger, som nu allene bruges, ere Jürgensens Arithmetik og Mundts Geometrie.

Adjunct Kruse underviist i Latin 2den Klasse a, 5 Timer ugentlig, og der gennemgaaet Cæsar de bello gall. 1ste og 2den Bog, samt Formlæren efter Dorphs Grammatik. — 1ste Klasse b Blochs Elementarbog i 1ste Cursus fra Nr. 58 til Enden, og i 2det Cursus Smaaahistorierne indtil 4de Bog af den romerske Historie.

I Modersmaalet 3die Klasse 2 Timer ugentlig, Rahbek om den danske Stil gennemgaaet heel, samt læst og udviklet forskjellige Stykker af Samnæs danske Læsebog. En dansk Stil hver anden Uge. — I 2den Klasse b 2 Timer ugentlig Blochs danske Grammatik fra § 34 til Enden samt Unhanget om Rettskrivningen. Læst med Klassen Stykker af Rahbeks Læsebog ligesom i 3die Klasse og ligeledes anstillet Stiløvelse hver anden Uge. I 2den Klasse a 2 Timer ugentlig Blochs Grammatik § 1—27. Læsning og Analyse af Mallings store og gode Handlinger. En dansk Stil hver Uge. — I 1ste Klasse b og a 3 Timer ugentl. anvendte ligesom i 2den a.

Time lærer Holm giver Underviisning i Naturhistorien, hvorved er brugt Dreyers Lærebog og den af ham anbefalede Methode. — I 2den Klasse b een Time ugentlig læst Indledningen om Planteriget, og en af Læreren selv sammendragen tabellarisk Oversigt over det naturlige Systems 1ste Hovedafdeling, Femtalsplanterne med forklarende Noter. — 2den Klasse a, een Time ugentlig de Uldste i Klassen læst Indledningen om Planteriget til § 70; de senere Tilkomne den almindelige Indledning, og de første 40 §§ af Indledningen om Planteriget. I begge 2den Klasse's Afdelinger er, saavidt det kunde overkommes, foreviist levende Planter til Tydeliggjørelse af det Læste. — I 1ste Klasse b og a samlet i 2 Timer ugentlig læst om det menneskelige Legeme, og øverste Afdeling desuden om Dyreriget til § 30. Det Læste er forklaret ved Foreviisning af Kobberne til Dkns Naturhistorie. — I Tydsk har 1ste Klasse a i 3 Timer ugentlig

fortsat den i Forberedelsesklassen læste Riises mindre tydske Læsebog fra S. 78 til 146 og er i Meyers lille Sprogslære gjort bekendt med Artiklerne, Substantiverne, Tallet og Declinationen. — 3 Regning har 2den Klasse b i 2 Timer ugentlig foruden Regula de tri lært Handels-, Beret- o. fl. Regnemethoder. — 2den Klasse a i 2 Timer ugentlig Regula de tri i Brok, paa nogle Faar nær, isom endnu oves i Brokens 4 Specier. — 1ste Klasse b i 2 Timer nogle af de Duelligste Regula de tri i Brok, de andre Brokens Addition, Subtr., Multipl. og Division, Alt efter ens hveres Fremgang. — 1ste Klasse a Regula de tri i hele Tal, og nogle af de Bedste Begyndelsen af Brok. Ved Underviisningen bruges ingen Regnebog, men Methoden forklares mundtlig.

Saaledes doceredes:

Dansk i 4de Klasse af Overlærer Dr. Thortsen, i de andre Klasser af Udj. Kruse.

Latin i 4de Klasse af Rector, og tildeels af Dr. Thortsen, i 3die Klasse af Dr. Thortsen ene, i 2den Klasse b af Dr. Thortsen og Udj. Ugerup, i 2den Klasse a af Udj.

Winther og Kruse, i 1ste Klasse b af Udj. Kruse, i 1ste Klasse a af Udj. Winther.

Graesk i 4de Klasse af Rector, i 3die Klasse af Rector og Udj. Ugerup, i 2den Klasse b og a af Udj. Ugerup, i 1ste Klasse b det sidste Halvaar af Rector.

Hebraisk i 4de Klasse b af Rector, i 4de Klasse a af Udj. Ugerup.

Tydske i 4de Klasse af Rector, i de andre af Udj. Broager, undtagen i 1ste Klasse a af Hr. Holm.

Fransk i alle Klasserne af Udj. Ugerup.

Religion i 4de Klasse af Rector, i de øvrige af Udj. Winther.

Hist. og Geogr. i alle Klasser af Udj. Friis. Og Kalligraphie af Samme.

Arith. og Geom. i 4de, 3die og 2den Klasse b af Adjunct Broager. Praktisk Regning i 2den Klasse a og 1ste af Hr. Holm.

Naturhistorie i 2den og 1ste Klasse af Hr. Holm.

Tegning i 2den og 1ste Klasse af Hr. Ehlers.

Vocalmusik af Cantor Hartmann.

Gymnastik og Svømming af Prem. Lieutenant v. Lützen og Bagtmester Schmidt.

Disciplenes Antal og Fordeling i Klasserne har i sidstafgaaede Skoleaar været følgende:

4de Klasse B	bestod af	10	Disciple	} tilsammen i Latin (undtagen Stil), Graesk, Dansk,
4de — A	— —	13	—	
3die —	- — —	9	—	(har i Aar ikke været deelt).
2den — B	— —	9	—	
2den — A	— —	15	—	

Læris 56 Disciple.

Transport 56 Disciple

1ste Klasse B bestod af 8 Disciple. (Deraf 2 nylig optagne for desbedre at kunne prøves til Bestemmelse af deres Plads i det følgende Semester).

1ste — A — — 7 —

i Alt 71

i Forberedelsesklassen 8

tilsammen 79 Disciple.

Af disse have 32 nydt Beneficium af fri Underviisning, og 11 Moderation af $\frac{1}{2}$ i Skolepengene. Af Stipendiesummen, som i forrige Aars Program er angivet, have 4 nydt Stipendium paa 50 Rbd., 5 Stipendium paa 35 Rbd. og 10 det laveste paa 20 Rbd., hvilke deels ere udbetalte, deels som Dplag gjorde frugtbringende ved at indsættes for Vedkommende i Byens Sparekasse.

For Skolebibliotheket er siden forrige Aars Program blev udgivet, foruden de fra den Kgl. Direction tilsendte, deels ved Kjøb paa Auctioner, deels fra Bogladen (nogle for nedfat Priis) anskaffet følgende Bøger:

Quintilianus de instit. orator. ed. Spalding. 6 Voll.

Beckers Leitfaben s. d. ersten Unterricht in der deutschen Sprache.

Fl. Philostrati vitæ Sophistarum, comment. & indd. concinnavit Kayser.

Maurer commentarius gramm. crit. in Vetus Test. in usum Gymnasiorum & Acad. adornatus. Lips. 1838. 4 Voll.

Gesenius ausführl. Lehrgebäude der hebräischen Sprache.

v. d. Hardt septem dissertationes ad studium lingvæ hebr. & græcæ pertinentes.

Ciceronis orationes rec. & animadvss. criticis instruxit C. D. Beck. 4 Voll.

Jagemann Dizionario Ital. Tedesco e Ted. Ital. 2 Voll.

Evensø Haandbog ved J. K. Høst.

Historiske Fortællinger om Islandernes Færd, ved N. M. Petersen. 3 Dele.

Hans Rossgaards Liv og Levnet i danske alexandr. Vers af Thura. Kbh. 1726 4to.

Sartorius Geschichte des Hanseatischen Bundes. 2 Bde.

Schillers Geschichte des dreißigjährigen Krieges. 2 Bde.

— — Leben. Stuttg. 1830. 2 Bde.

— — Gedichte. 3 Bde. Duodez.

— — Die Horen, eine Monatschrift. 12 Bde.

Bürgers Gedichte. 2 Bde. mit Kupff.

Herders zerstreute Blätter. 6 Bde.

} udglemte i
} forrige Pro-
} gram.

- Herders Terpsichore. 3 Bde.
 — — Adrasten. 6 Bde.
 Staternes udbortes Regjering af Schytte. 2 Bd.
 Danmarks og Norges naturl. og polit. Forf. af Samme.
 Heinsius Allg. Bücher-Lexicon. 4 Bde. gr. 4to.
 Rahbeks Minerva alle 20 Aargange complet, med Register.
 — — Ny Minerva 3 Aarg. (mangler de to sidste Hefter).
 — — samlede Digte. 2den Udg.
 C. A. Lunds efterladte Digte.
 Holbergs Comedier ved Rahbek og Boie. 7 Dete.
 Extracts elegant, instructive and entertaining in Prose and Poetry selected from
 the best modern Authors. London 1791. 3 Voll, 8. 8vo.
 F. Jacobs vermischte Schriften. 7 Bd. (Personalien).
 Griechische Prosaiker v. Tafel u. Dfander. 183--207 Bdchen.
 Römische — — — — 148—153 —
 Homeri Ilias mit Anm. v. Crusius, 2, 3, 4 Heft.
 Ammons Fortbildung des Christenthums zur Weltreligion. 4r Bd.
 Neubig das Christenthum als Weltreligion.
 Friedemann's Paränesen. 5r Bd.
 Horatii epistolæ ed. Obbarius fascic. I, II, III.
 Berghaus Länder u. Völkerrunde IV, 2 und V, 1, 2.
 Wagners classische Bibliographie.
 Diffens kleine lateinische und deutsche Schriften.
 Hergang Handbuch der pädagogischen Literatur.
 Jacobs lateinische Blumenlese. 1s Bchen.
 Rudimanni institutiones grammaticæ latinæ eur. Stallbaum. 2 Voll.
 Svidæ Lexicon gr. ed. Bernhady 1, 1, 6.
 De Wette exeget. Handbuch u. Neue Test. II, 2.
 Bretschneiders Lehrbuch der Religion.
 Justini Histor. ed. Dühner. 1 Voll.
 Livii Histor. ed. Stroth & Doerin. 1 Voll.
 Juvenals Satiren übers. mit Comptar Weber.
 Demosthenes Reden für die Krone v. & Sa
 Euripidis tragoediæ ed. Phlog II, 3.
 Ovids romisches Heintrecht u. Göttergottesbuch f. Philologen.

Meyers Commentar zum Neuen Test. 4, 5, 6 Theil.
 Verhandlungen der dritten Versammlung deutscher Schulmänner in Gotha 1840.
 Arrians Indische Merkwürdigkeiten u. Hannons Seereise mit Dodwelles u. Bougainvilles
 Abhandl. liberf.

Clausens og Hohlenbergs Tidsskrift for udenlandsk theol. Litt. 8 Bind.
 Worms Lexikon over danske, norske og isl. lærde Mænd. 3 Dele.
 Scandinavisk Museum for 1803—4. 4 Hefter. (Den følgende Samling havde).
 Ny Samling af de skønne Vidensk. Selskabs Skrifter. Kbh. 1824.
 Joh. Ewalds Levnet og hans Verkers Charakteristik ved Molbeck.
 Sammes Levnet og Forholde ved Olsen.
 Rast's videnskabelige Retskrivningslære.
 Clausens det N. Test. Hermeneutik.

Sde Tome af Langebek Scriptores rerum danic. ved Engelstoft og Werlauff.

Hallsche Allg. Litt. Zeitung mit Ergänzungsbl. f. 1841.

Seebodes u. Jahns Jahrbücher für Philol. u. Pädagogik f. 1841, uebst Supplemente
 zu denselben VI, 3 4 und VII. 1, 2, 3.

Hvad der endnu videre maatte erholdes i dette Aar, vil følge i næste Aars Program.

Som Tillæg til den i sidste Program meddeelte Fortegnelse over de af Udgiveren i hans
 Embedstid til Universitetet dimitterede Candidater, tilføies her endnu et Tillæg om de Befordrin-
 ger, som Noget af disse senere have erholdet, samt indtrufne Dødsfald.

Uf de af Udg. fra Røkjøbing Skole Dimitterede vare ved en Feiltagelse forbigaaede.

Hr. C. C. Jantzen, kaldet til Sognepræst for Lærup og Annerer i Viborg Stift.

• — Cancelliraad L. C. Miter, Districtslæge i Lyngby.

Med Døden er afgaet, til ligesaa stort Tab for Videnskaberne som til Sorg for hans Venner,
 Hr. Dr. og Professor ved Sorøe Akademi J. H. Breibsdorff, *qua non candidiorem tu-
 lit animam terra.*

Som befordrede eller hædrede er det Udg. ~~at kunne nævne~~ *at kunne nævne* følgende af hans for-
 bum Dimitterede (s. forrige Aars Program).

- Hr. Rector, Ridder J. Subr entlebiget ~~at kunne nævne~~ *at kunne nævne* følgende af hans for-
 — Mag. og Sognepræst H. U. Møller ~~at kunne nævne~~ *at kunne nævne* følgende af hans for-
 — Cand. theol. Chr. Wint her, ~~at kunne nævne~~ *at kunne nævne* følgende af hans for-
 — Pastor S. G. Garde i Nørøe, ~~at kunne nævne~~ *at kunne nævne* følgende af hans for-
 — Proprietair og Standerdeputeret ~~at kunne nævne~~ *at kunne nævne* følgende af hans for-
 — Pastor J. G. B. Dreier, ~~at kunne nævne~~ *at kunne nævne* følgende af hans for-
 — Pastor P. A. H. Jørgen ~~at kunne nævne~~ *at kunne nævne* følgende af hans for-

fortsat den i Forberedelsesklassen læste Riises mindre tyske Læsebog fra S. 78 til 146 og er i Meyers lille Sprogslære gjort bekendt med Artiklerne, Substantiverne, Tallet og Declinationen. — I Regning har 2den Klasse b i 2 Timer ugentlig foruden Regula de tri lært Handels-, Beret- o. fl. Regnemethoder. — 2den Klasse a i 2 Timer ugentlig Regula de tri i Brok, paa nogle Faa nær, isom endnu oves i Brokens 4 Specier. — 1ste Klasse b i 2 Timer nogle af de Dueligste Regula de tri i Brok, de andre Brokens Addition, Subtr., Multipl. og Division, Alt efter ens hvers Fremgang. — 1ste Klasse a Regula de tri i hele Tal, og nogle af de Bedste Begyndelsen af Brok. Ved Underviisningen bruges ingen Regnebog, men Methoden forklares mundtlig.

Saaledes doceredes:

Dansk i 4de Klasse af Overlærer Dr. Thortsen, i de andre Klasser af Udj. Kruse.

Latin i 4de Klasse af Rector, og tildeels af Dr. Thorsen, i 3die Klasse af Dr. Thortsen ene, i 2den Klasse b af Dr. Thortsen og Udj. Ugerup, i 2den Klasse a af Udj.

Winther og Kruse, i 1ste Klasse b af Udj. Kruse, i 1ste Klasse a af Udj. Winther.

Græsk i 4de Klasse af Rector, i 3die Klasse af Rector og Udj. Ugerup, i 2den Klasse b og a af Udj. Ugerup, i 1ste Klasse b det sidste Halvaar af Rector.

Hebraisk i 4de Klasse b af Rector, i 4de Klasse a af Udj. Ugerup.

Tysk i 4de Klasse af Rector, i de andre af Udj. Broager, undtagen i 1ste Klasse a af Hr. Holm.

Fransk i alle Klasserne af Udj. Ugerup.

Religion i 4de Klasse af Rector, i de øvrige af Udj. Winther.

Hist. og Geogr. i alle Klasser af Udj. Friis. Og Kalligraphie af Samme.

Arith. og Geom. i 4de, 3die og 2den Klasse b af Adjunct Broager. Praktisk Regning i 2den Klasse a og 1ste af Hr. Holm.

Naturhistorie i 2den og 1ste Klasse af Hr. Holm.

Regning i 2den og 1ste Klasse af Hr. Ehlers.

Vocalmusik af Cantor Hartmann.

Gymnastik og Svømming af Prem. Lieutenant v. Lützen og Vagtmester Schmidt.

Disciplenes Antal og Fordeling i Klasserne har i sidstafvige Skoleaar været følgende:

4de Klasse B	bestod af 10 Disciple	} tilfammen i Latin (undtagen Stil), Græsk, Dansk, Tysk, Fransk og Religion 23 Disciple.
4de — A	— — 13 —	
3die —	— — 9 —	(har i Aar ikke været deelt).
2den — B	— — 9 —	
2den — A	— — 15 —	
		Latins 56 Disciple.

VIII

Transport 56 Disciple

1ste Klasse B bestod af 8 Disciple. (Deraf 2 nylig optagne for desbedre at kunne prøves til Bestemmelse af deres Plads i det følgende Semester).

1ste — A — — 7 —

i Alt 71

i Forberedelsesklassen 8

tilsammen 79 Disciple.

Af disse have 32 nydt *Beneficium* af fri Underviisning, og 11 Moderation af $\frac{1}{2}$ i Skolepengene. Af Stipendiesummen, som i forrige Aars Program er angivet, have 4 nydt Stipendium paa 50 Rbd., 5 Stipendium paa 35 Rbd. og 10 det laveste paa 20 Rbd., hvilke dels ere ubetalte, dels som Dplag gjorde frugtbringende ved at indsættes for Bedkommende i Byens Sparekasse.

For Skolebibliotheket er siden forrige Aars Program blev udgivet, foruden de fra den Kgl. Direction tilsendte, dels ved Aseb paa Auktioner, dels fra Bogladen (nogle for nedsat Pris) anskaffet følgende Bøger:

Quintilianus de instit. orator. ed. Spalding. 6 Voll.

Beckers Leitfaden f. d. ersten Unterricht in der deutschen Sprache.

Fl. Philostrati vitæ Sophistarum, comment. & indd. concinnavit Kayser.

Maurer commentarius gramm. crit. in Vetus Test. in usum Gymnasiorum & Acad. adornatus. Lipsæ 1838. 4 Voll.

Gesenius ausführl. Lehrgebäude der hebräischen Sprache.

v. d. Hardt septem dissertationes ad studium lingvæ hebr. & græcæ pertinentes.

Ciceronis orationes rec. & animadvss. criticis instruxit C. D. Beck. 4 Voll.

Jagemann Dizionario Ital. Tedesco e Ted. Ital. 2 Voll.

Evensk Haandbog ved J. K. Hofst.

Historiske Fortællinger om Islandernes Færd, ved N. M. Petersen. 3 Dels.

Hans Rossgaards Liv og Levnet i danske alexandr. Vers af Thura. Kbh. 1726 4to.

Sartorius Geschichte des Hanseatischen Bundes. 2 Bde.

Schillers Geschichte des dreißigjährigen Krieges. 2 Bde.

— — Leben. Stuttg. 1830. 2 Bde.

— — Gedichte. 3 Bde. Duodez.

— — Die Horen, eine Monatschrift. 12 Bde.

Bürgers Gedichte. 2 Bde. mit Kupff.

Herders Zerstreute Blätter. 6 Bde.

udglemte i
forrige Pro-
gram.

- Herders Terpsichore. 3 Bde.
 — — Udraslea. 6 Bde.
 Staternes udvortes Regjering af Schytte. 2 Bd.
 Danmarks og Norges naturl. og polit. Forf. af Samme.
 Heinsius Allg. Bücher-Lexicon. 4 Bde. gr. 4to.
 Rahbeks Minerva alle 20 Aargange complet, med Register.
 — — Ny Minerva 3 Aarg. (mangler de to sidste Hefter).
 — — samlede Digte. 2den Udg.
 C. A. Lunds efterladte Digte.
 Holbergs Comedier ved Rahbek og Boie. 7 Dele.
 Extracts elegant, instructive and entertaining in Prose and Poetry selected from
 the best modern Authors. London 1791. 3 Voll, st. 8vo.
 F. Jacobs vermischte Schriften. 7 Bd. (Personalien).
 Griechische Prosaisker v. Tafel u. Pfander. 183--207 Bdchen.
 Römische — — — — 148—153 —
 Homeri Ilias mit Anm. v. Crusius, 2, 3, 4 Heft.
 Ammons Fortbildung des Christenthums zur Weltreligion. 4r Bd.
 Neubig das Christenthum als Weltreligion.
 Friedemann's Paränesen. 5r Bd.
 Horatii epistolæ ed. Obbarius fascie. I, II, III.
 Berghaus Länder u. Völkerkunde IV, 2 und V, 1, 2.
 Wagners classische Bibliographie.
 Dissens kleine lateinische und deutsche Schriften.
 Hergang Handbuch der pädagogischen Litteratur.
 Jacobs lateinische Blumenlese. 1s Bdchen.
 Rudimani institutiones grammaticæ latinæ, cur. Stallbaum. 2 Voll.
 Svidae Lexicon gr. ed. Bernhardt 1, 6, II, 6.
 De Wette exeget. Handbuch z. Neuen Test. II, 2.
 Bretschneiders Lehrbuch der Religion.
 Justini Histor. ed. Dübner.
 Livii Histor. ed. Stroth & Doering. 7 Voll.
 Juvenals Satiren übers. mit Commentar v. Weber.
 Demosthenes Rede für die Krone v. F. Jacobs.
 Euripidis tragoediæ ed. Pflugk II, 3.
 Reins römisches Privatrecht u. Civilprozeß, ein Hülfsbuch f. Philologen.

Meyers Commentar zum Neuen Test. 4, 5, 6 Theil.

Verhandlungen der dritten Versammlung deutscher Schulmänner in Gotha 1840.

Arians Indische Merkwürdigkeiten u. Hannons Seereise mit Doodwelles u. Bougainvilles
Abhandl. übers.

Clausens og Hohlenbergs Tidsskrift for udenlandsk theol. Litt. 8 Bind.

Worms Lexikon over danske, norske og isl. lærde Mænd. 3 Dele.

Scandinavisk Museum for 1803—4. 4 Hefter. (Den følgende Samling havdes).

Ny Samling af de skjøne Vidensk. Selskabs Skrifter. Kbh. 1824.

Joh. Ewalds Levnet og hans Verkers Charakteristik ved Molbech.

Sammes Levnet og Forholde ved Olsen.

Rasts videnskabelige Rettkrøningslære.

Clausens det N. Test. Hermeneutik.

Sde Tome af Langebek Scriptores rerum danic. ved Engelstoft og Weclauff.

Hallische Allg. Litt. Zeitung mit Ergänzungsbl. f. 1841.

Seebodes u. Jahns Jahrbücher für Philol. u. Pädagogik f. 1841, nebst Supplemente
zu denselben VI, 3 4 und VII. 1, 2, 3.

Hvad der endnu videre maatte erholdes i dette Aar, vil følge i næste Aars Program.

Som Tillæg til den i sidste Program meddeelte Fortegnelse over de af Udgifveren i hans Embedstid til Universitetet dimitterede Candidater, tilføies her endnu et Tillæg om de Befordringer, som Noget af disse senere have erholdet, samt indtrufne Dødsfald.

Af de af Udg. fra Nephjøbing Skole Dimitterede vare ved en Feiltagelse forbigaaede.

Hr. E. E. Santzen, kaldet til Sognepræst for Taarup og Annerer i Viborg Stift.

— Cancelliraad L. E. Mürer, Districtslæge i Lyngby.

Ved Døden er afaet, til ligesaa stort Tab for Videnskaberne som til Sorg for hans Venner.
Hr. Dr. og Professor ved Sorøe Akademie. J. H. Bredsdorff, qva non candidiorem tulit animam terra.

Som befordrede eller hædrede er det Udg. en Glæde at kunne nævne Følgende af hans for-
bum Dimitterede (s. forrige Aars Program).

Hr. Rector, Ridder J. Suhr entlediget med Prædicat af Professor med Rang V, 8.

— Mag. og Sognepræst H. U. Møller, udnævnt til Stiftsprovst i Lollands-Falsters Stift.

— Cand. theol. Chr. Wint her, udn. til Professor med Rang V, 8.

— Pastor S. G. Garde i Nørø, til Sognepræst til Nysted og Herritslev i Lolland.

— Proprietair og Stænderdeputeret E. Neergaard, til Etatsraad.

— Pastor J. G. B. Dreier, forflyttet til Sognekaldet i Nors og Tved i Aalborg Stift.

— Pastor P. A. H. Tørgensen, beskikket til Provst paa Falster.

Tentamen her ved Skolen underkastede sig en forhen værende Discipel af samme M. Ditzel, som i Examen artium erholde Hovedcharakter h. illaud.

I Aar dimitteres fra Skolen til Universitetet:

173. Thomas Christian Wilhelm Friz, Søn af Hr. Raadmand G. Fritz i Roeskilde.
174. Poul Dorph, Søn af Hr. Pastor J. Dorph, Sognepræst til Vigersted og Dværkehøj ved Ringsted.
175. Martin Frederik Hansen, Søn af Hr. Kammerraad C. Hansen, Stiftsriver og Forvalter ved Roeskilde Domkirke.
176. Johannes Georg Elias Koch, Søn af Hr. J. M. Koch, Gartner paa Lethrøborg.
177. Christian Daniel Conradsen, Søn af afdøde Hr. L. F. Conradsen, Inspecteur ved St. Hans Hospital paa Bidstrupgaard.
178. Jens Peter Orsleff Qvistgaard, Søn af Hr. M. Qvistgaard, Eier af Stangerupgaard ved Ringsted.
179. Johan Theodor Wilhelm Christian Wellendorf, Søn af Hr. H. C. Wellendorf, Kongelig Skovrider ved de Ddsherredske Godser i Sjælland.

Den offentlige Examen i Koeskildes Kathedralskole, hvis mundtlige Prøver Disciplenes Forældre og Børgere, samt Enhver, som interesserer sig for at kjende Ungdommens Fremskridt i Skolen, herved indbydes til efter Behag at blive vaane, vil blive afholdt i følgende Orden:

Mandag den 27de Sept.	Form.	Lat.	Stiil	4de Kl.	Danskt Stiil	3die Kl.	Danskt mundtl.	2 b Kl.
	Efterm.	—	—	2 b	—	—	2 a	—
Tirsdag, den 28de Sept.	Form.	—	—	3	—	—	2 b	—
	Efterm.	—	—	2 a	—	—	4	—
								1

September.	4de Klasse.	3die Klasse.	2den Kl. b.	2den Kl. a.	1ste Klasse	Forberedelsesklassen.
d. 29de Form.	Latin.	Arithmetik.	—	—	Danskt Stiil.	—
Efterm.	—	—	Historie.	Latin, under Udj. Kruse.	Naturhistorie.	—
d. 30de F.	Arithmetik.	Latin.	—	Regn. Kl. 9.	aGræsk. Kl. 11.	—
E.	Lydsf.	—	—	Lydsf. Kl. 3½	—	Geographie.
October.						
d. 1ste F.	—	Fransf.	Latin. Overl.	Naturh. Kl. 1½.	Histor. Kl. 11.	—
E.	Geographie.	—	Latin, under Udj. Ugerup.	—	Regning.	Religion.
d. 2den F.	Fransf.	—	Geometrie.	Latin, under Udj. Winther.	—	—
E.	—	Geographie.	—	Fransf.	a Latin.	Danskt. Kl. 4½.
d. 4de F.	—	Lydsf.	Lydsf. Kl. 10.	Geographie.	Religion.	—
E.	Historie.	—	Fransf.	—	b Græsk. Kl. 4½.	Latin.
d. 5te F.	—	Religion.	Naturhistorie.	Græsk.	—	—
E.	Græsk.	—	Religion.	—	Geographie.	Naturhistorie.
d. 6te F.	Religion.	Geometrie.	—	Historie.	b Lat. Kl. 10.	Regning.
E.	—	Græsk.	Arithmetik.	—	a Lydsf. Kl. 4.	Danskt Stiil.
d. 7de F.	Hebraisk.	—	Geographie.	Religion.	b Lydsf. Kl. 11.	—
E.	Geometrie.	Historie.	Græsk.	—	—	Lydsf. Kl. 4½.

Examen begynder hver Morgen Kl. 8, hver Eftermiddag Kl. 2½. Dens Udfald tilligemed Translocationen bekendtgjøres den 15de Octbr. Formiddag Kl. 10, da tillige aflægges en Musikprøve.

C. N. J. Bloch, Dr.